

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет
Кафедра германської філології



ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи  Н.В. Михальченко

«30» серпня 2023 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРЕДМЕТНО-МОВНЕ ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ**

Ступінь магістра
Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта
Спеціалізація: 014.021 Англійська мова та зарубіжна література
ОП: Англійська мова і література

2023 – 2024 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Мироненко Т.П., професор кафедри германської філології, доктор філософії в галузі освіти.

РЕЦЕНЗЕНТ: Т. М. Яблонська, доктор педагогічних наук, професор кафедри західних та східних мов та методики їх навчання ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

Програму схвалено на засіданні кафедри германської філології

Протокол № 1 від 28.08. 2023 р.

Завідувач кафедри германської філології  (Мироненко Т.П.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Голова навчально-методичної комісії  (Дем'яненко О.Є.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол № 12 від 30.08.2023 р.

Голова навчально-методичної ради університету 

Анотація

Курс **«Предметно-мовне інтегроване навчання та освітні технології»** є вибірковою дисципліною обсягом 3 кредитів ЄКТС. Він складається з трьох модулів, які присвячені важливим питанням методичної підготовки майбутніх вчителів для здійснення предметно-мовного інтегрованого навчання. Методика предметно-мовного інтегрованого навчання спрямована на послідовне впровадження компетентнісного підходу, який відповідає напрямку розвитку освіти в контексті положень «Нової української школи (НУШ)». Програма навчального курсу передбачає вдосконалення загальнопедагогічної і предметно-педагогічної компетентності вчителя.

У процесі вивчення дисципліни студенти узагальнюють знання про методику предметно-мовного інтегрованого навчання та її імплементацію у закладах загальної середньої освіти, опановують знання про розробку навчального матеріалу та оцінювання уроків згідно того, що навчальний предмет викладається англійською мовою з подвійним фокусом на змістовну складову і мову.

Курс передбачає використання інтерактивних навчальних підходів, які включають навчання на основі комунікативних завдань, використання ситуаційних досліджень, симуляції, групові проекти та розв'язання проблем.. За результатами курсу студенти будуть мати змогу не лише ефективно підбирати та використовувати готові навчальні матеріали, а також розробляти свої авторські матеріали та оцінювати досягнення учнів.

Навчальний курс розроблено у рамках реалізації проекту Еразмус + 610427-EE-2019-EPPKA2-CBHE-JP Foreign Language Teacher Training Capacity Development as a Way to Ukraine's Multilingual Education and European Integration/ «Підготовка вчителів іноземних мов як шлях до багатомовної освіти та євроінтеграції України» (MultiEd) (Наказ МНУ № 82 від 24.02. 2020р.)

Ключові слова: предметно-мовне інтегроване навчання, матриця CLIL, метод скаффолдінгу, мовний триптих, методи оцінювання.

Summary

The course "**Content Language and Integrated Learning and Educational Technologies**" is an optional discipline with the amount of 3 ECTS credits. It consists of three modules which are devoted to important issues of methodological training of future teachers for applying CLIL in their professional life. CLIL methodology is aimed at the consistent implementation of a competence approach that corresponds to the development of education in the context of the provisions of the "New Ukrainian School (NUS)". The course program presupposes improvement of general pedagogical and subject-pedagogical competence of a teacher.

Within the course students generalize knowledge about CLIL methodology and its implementation in secondary educational establishments, acquire knowledge about the development of educational materials and evaluation of the developed lessons on the basis of English language and a double focus on the content component and language.

The course involves the use of interactive learning approaches, which include learning based on communicative tasks, the use of case studies, simulations, group projects and problem solving. As a result, students will be able to effectively select and use ready-made educational materials, to develop own materials and to assess pupils' achievements.

The course "Content Language and Integrated Learning" was developed in terms of implementation of Erasmus + 610427-EE-2019-EPPKA2-CBHE-JP Foreign Language Teacher Training Capacity Development as a Way to Ukraine's Multilingual Education and European Integration (MultiEd) (The Order of the University № 82 from 24.02. 2020).

Key words: CLIL methodology, CLIL Matrix, method of scaffolding, language triptych, methods of assessment.

Вступ

Програма вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Предметно мовне інтегроване навчання та освітні технології» складена доцентом кафедри англійської мови і літератури, доктором філософії в галузі освіти Мироненко Т.П. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності: 014 Середня освіта. Предметна спеціальність: 014.02 Середня освіта. (Мова і література (англійська)). Спеціалізація: 014.021 Англійська мова і література. ОП: Англійська мова і література.

Предметом вивчення виступає методика CLIL – предметно мовного інтегрованого навчання

Міждисциплінарні зв'язки: з курсами педагогіки, психології, методики викладання іноземних мов, практичного курсу основної іноземної мови та теоретичних дисциплін.

1. Метою курсу є підготовка майбутнього вчителя здатного використовувати методологію CLIL та планувати і розробляти уроки на основі методу скаффолдінгу, розвивати здатність студентів встановлювати зв'язки між принципами CLIL та їх імплементацією; впровадження змістовних ліній, які відображають провідні соціально й особистісно значущі ідеї, що послідовно розкриваються у процесі навчання й виховання.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення студентів з основними принципами методології CLIL;
- навчати англійської мови у предметно-фаховому контексті з використанням методології CLIL;
- формування навичок диференціації навчального матеріалу та розвиток умінь розробляти власні навчальні матеріали відповідно до мети уроку;
- формування навичок моніторингу навчальної успішності учнів.

Передумови для вивчення дисципліни: курс тісно пов'язаний із теоретичними проблемами педагогіки, психології, методики викладання іноземних мов, а також із навчальними дисциплінами, які студент засвоїв під час навчання на освітньому рівні «бакалавр».

Навчальна дисципліна складається з 3-ох кредитів.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

ПРН2. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

ПРН12. Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ПРН13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді.

ПРН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

ПРН15. Демонструє граматичну правильність, лексичний діапазон і соціолінгвістичну відповідність власного мовлення, вільно володіє сучасними лексико-граматичними, орфоепічними, орфографічними та пунктуаційними нормами англійської мови для

здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування в усному і писемному мовленні; конструює стилістично довершений текст певного стилю.

ПРН16. Здійснює лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних жанрів і стилів, а також пояснює ідейно-тематичний зміст різностильових та різножанрових літературних текстів як складної структурно-семантичної єдності взаємопов'язаних та взаємодіючих одиниць, враховуючи їх жанрово-стилістичні особливості та ідіостиль автора.

ПРН17. Обирає методи і прийоми навчання іноземної мови і зарубіжної літератури і контролю навчальних досягнень учнів відповідно до цілей і завдань освітнього процесу; оцінює навчальні матеріали та адаптує їх до конкретного освітнянського контексту, створює навчально-методичне забезпечення для проведення занять з іноземної мови і зарубіжної літератури.

ПРН18. Здійснює міжкультурну комунікацію і долає міжкультурні бар'єри на основі знання особливостей, цінностей, властивих культурам країн мов, що вивчаються; знання основних відмінностей концептуальної і мовної картини світу носіїв англійської мови; знання світоглядних засад, ментальних особливостей та онтологічних характеристик української культури.

ПРН19. Використовує гуманістичний потенціал іноземної мови і культури для формування духовного світу громадян України, забезпечує організацію діалогу мов і культур на заняттях з іноземної мови і зарубіжної літератури.

ПРН21. Демонструє рівень загальнотеоретичної та професійної підготовки з іноземної мови і зарубіжної літератури та методики їх навчання, уміння збирати наукову інформацію з тематики дослідження, використовуючи різні джерела інформації, формулювати цілі та завдання і вибрати відповідні методи дослідження, в тому числі й емпіричні; здійснює самостійний науковий пошук для оптимізації процесу навчання іноземної мови і зарубіжної літератури в конкретному освітнянському контексті.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

Фахові компетентності (ФК)

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ФК 8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

Предметні компетентності (ПК)

ПК2. Здатність здійснювати науково-педагогічне спілкування у філологічній галузі, планувати і проводити навчальні заняття та виховні заходи з іноземної мови та зарубіжної літератури у закладах середньої та вищої освіти, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

ПК3. Здатність володіти всіма складниками комунікативної компетентності на рівні C1 і використовувати їх у процесі професійної і міжособистісної комунікації у сферах усного і писемного мовлення.

ПК4. Здатність застосовувати при продукуванні текстів в усній та письмовій формах різностильові та різножанрові одиниці з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.

ПК5. Здатність використовувати в професійній діяльності для організації успішної комунікації системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ПК6. Здатність володіти технологіями навчання іноземної мови і літератури, використовувати різноманітні методи і прийоми навчання іноземної мови та зарубіжної літератури в закладах середньої та вищої освіти, оцінювати їх ефективність і розробляти шляхи їх удосконалення.

ПК7. Здатність проектувати форми та методи контролю якості освіти, здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу, обирати та розробляти ефективні види контрольовано-вимірювальних матеріалів.

2. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. The basics of CLIL methodology

Тема 1. The notion of “CLIL” and its role in the modern educational system

Тема 2. The implementation of CLIL into tertiary education

Кредит 2. Task-based learning and CLIL materials design: process and product

Тема 3. Authentic materials vs authentic tasks

Тема 4. The major principles of students’ assessment in CLIL

Кредит 3. Teachers as mediators: the relationship between a teacher, a learner and CLIL materials

Тема 5. Reasons and needs for adaptation and supplementation of CLIL materials. Adaptation stages and techniques

Тема 6. Ways of making CLIL materials more context appropriate

3. Рекомендована література

Базова

1. Coyle, D. (2007). Content and Language Integrated Learning: Towards a Connected Research Agenda for CLIL Pedagogies. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 10(5), 543-562. <https://doi.org/10.2167/beb459.0>
2. Jasone Cenoz, Fred Genesee, Durk Gorter, Critical Analysis of CLIL: Taking Stock and Looking Forward, *Applied Linguistics*, Volume 35, Issue 3, July 2014, Pages 243–262. <https://doi.org/10.1093/applin/amt011>

3. María Luisa Pérez-Cañado (2012) CLIL research in Europe: past, present, and future, *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 15:3, 315-341. DOI: [10.1080/13670050.2011.630064](https://doi.org/10.1080/13670050.2011.630064)
4. Yolanda Ruiz de Zarobe (2013) CLIL implementation: from policy-makers to individual initiatives, *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 16:3, 231-243. DOI: [10.1080/13670050.2013.777383](https://doi.org/10.1080/13670050.2013.777383)
5. Barbara Schmidt-Unterberger (2018) The English-medium paradigm: a conceptualisation of English-medium teaching in higher education, *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 21:5, 527-539, DOI: [10.1080/13670050.2018.1491949](https://doi.org/10.1080/13670050.2018.1491949)
6. Pat Moore & Francisco Lorenzo (2015) Task-based learning and content and language integrated learning materials design: process and product, *The Language Learning Journal*, 43:3, 334-357, DOI: 10.1080/09571736.2015.1053282

Допоміжна

1. Brown H., Bradford A. (2017) EMI, CLIL, & CBI: Differing approaches and goals. In P. Clements, A. Krause, & H. Brown (Eds.), *Transformation in language education*. Tokyo: JALT. P. 328-334.
2. Dalton-Puffer, Ch. (2011) *Content-and-Language Integrated Learning: From Practice to Principles?* Annual Review of Applied Linguistics Cambridge University Press. P. 182–204.
3. Dongying Li, Lian Zhang (2020) Exploring teacher scaffolding in a CLIL-framed EFL intensive reading class: A classroom discourse analysis approach. *Language Teaching Research*. Beijing Foreign Studies University, China. 28 p.
4. Lofft Basse, R. (2016) *Assessment for Learning in the CLIL classroom: A corpus based study of teacher motivational L2 strategies and student motivation and metacognitive abilities*. Tesis doctoral. universidad autónoma de Madrid. Madrid. 284 p.
5. Morton, T. (2020) *Cognitive Discourse Functions: A Bridge between Content, Literacy and Language for Teaching and Assessment in CLIL*. *CLIL Journal of Innovation and Research in Plurilingual and Pluricultural Education*. P. 7-17.

4. Інформаційні ресурси

1. Martinez M.A. An overview of Content and Language Integrated Learning: origins, features and research outcomes. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/19609781.pdf> [accessed 18 September, 2021].
2. Montalto S.A., Walter L, Theodorou M/, Chrysanthou K. *The CLIL Guidebook*. URL: <https://www.languages.dk/archive/clil4u/book/CLIL%20Book%20En.pdf> [accessed 28 May, 2021].
3. Stoks, G. (2002) WebQuest: task-based learning in a digital environment. *Babylonia*, 1(02). URL: <http://www.babylonia-ti.ch/BABY102/PDF/stoks.pdf> [accessed 23 May, 2021].
4. The International CLIL Research Journal. URL: <http://www.icrj.eu/> [accessed 03 October, 2021].

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання здійснюється за поточними результатами успішності студентів

6. Засоби діагностики успішності навчання

Засоби діагностики успішності навчання визначають стандартизовані методики, які призначені для кількісного та якісного оцінювання досягнутого особою рівня сформованості знань, умінь і навичок, професійних якостей. Діагностичне забезпечення рівня успішності навчання повинно здійснюватися на основі принципів системності, систематичності і послідовності, індивідуального підходу, єдності діагностики і корекції. Діагностичні заходи мають проводитись на всіх етапах підготовки студентів.